

árarnar inn.

Vit hövdu havt í huganum at hyggja inn á gólvíð, har Lenin framvegis liggur. Men tíðin var stutt, so sannlíkið mundi vera lítið fyrri, at hetta skuldi eydnast, tí tað, vit kenna til, so hefur biðiróðin altíð verið stór uttanfyri. So stór plagdi hon at vera, at tað var ikki loyvt at steðga á, tá gestirnir vóru komnir inn og skuldu siggja Lenin.

Men aðrenn vit vitstu av, stóðu vit á gáttini til sjálfar bygningin. Og hugsaðu vit ikki um, at hetta var eitt tignarligt stað, har tað var upp á sitt pláss, at friður valdaði, so vóru vit mint á tað av øllum vaktunum, sum stóðu har. Teir lystu av virðing og tign.

Fólkið var so mikið lítið, at tað bar væl til at steðga á og siggja Lenin frá øllum síðum. Vit steðgaðu ikki serliga leingi, men vit lögdu merki til ein eldri mann, ið stóð sum negldur við fótalagið hjá gamla bolsivikkaraleiðaranum. Hann varð standandi alla tíðina, meðni vit vóru har, og tað var eyðsýnt, at hann helt, at Lenin og kollveltingin, sum hann stóð á odda fyrri í 1917, hövdu verið Russland til frama og fólkinum at gagni.

I dag eru fleiri meiningar um, hvat skal gerast við Lenin. Onkur heldur, at hann skal verða liggjandi, tí tað fara altd at vera ferðafólk, sum vera áhugað at siggja mannin. Onnur halda, at hann skal fáast undir jørð, tí sambært læruna hjá ortodoks russisku kirkjuni haida tey, at illir andar sveima yvir teimum deyðu, sum ikki eru grivin.

Narkir vantaðu

Uttan fyrri minnisheitið yvir Lenin er minnisheitið fyrri russiskar úrmælingar. Einkí sást til Gorbátov, men tað mundi vera, tí at hann framvegis er á lívi. Hinir leiðararnir, sum hava stýrt Sovjet-samveldinum seinnu árin, sóust har.

T.d. Tjernenko, sum var vinnaður við Bresjnev og var tann síðsti av gomlu kommunistunum, sum hövdu staðið í læru í Stalin-tíðini, og har var Andropov, sum hevði verið leiðari í KGB, aðrenn hann kom til valdið nakrar mánaðir, aðrenn hann doyði av nýrasjúku.

Tað sigst um Andropov, at tað var hann, sum syrgdi fyrri, at Gorbátov kom so langt fram í kommunistiska flokkinum, at tað ikki bar til annað enn at gera hann til sovjetískan leiðara, eftir at Tjernenko var deyður.

Onkir teirra, sum vit í Føroyum kenna nevnini á, vóru ikki at siggja. Khrustjev var einkí at siggja. Tað vitstu vit av, tí hann stóð ikki væl í egg-unum á gomlu kommunistunum. Tað var hann, sum hevði at Stalin fyrri tann mæt-an, hann hevði stýrt Sovjet-samveldinum, og tá hann fall, og teir, sum hövdu sæð upp til Stalin, komu fram at aftur, var eingin náði fyrri broytingarmanninum.

Aðrir, sum ikki vóru at siggja, og sum sambært okkara vitan um sovjetísk víðurskifti skuldu átt pláss har, vóru Alexander Kosygin og

*Runt um á Reyða Torgin-
um hingu allastaðni stór-
ar plakatar, og krígsvete-
ranar vóru at siggja runt
um í øllum Moskva*

Nikolaj Podgornij. Teir báðir komu í 1964 fram at saman við Bresjnev. Hann var aðal-skrivari í kommunistaflokk-inum, meðni Kosygin var for-sætismálaráðharri og Pod-gornij var forseti. Tá Bresj-nev fór at skava alt meiri vald inn undir seg, vóru hinir báð-ir settir til síðis, og tí eru teir ikki at siggja.

Vit kundu ikki rokna við, at Tanja visti alt. Tá vit spurdu hana, hvi t.d. Kosygin ikki var har, segði hon seg einki kenna til hansara. Tað mundi vera, tí Bresjnev hevði syrgt fyrri, at lærbøk-urnar søgdu lítið ella einki um teir, sum hann hevði tog-ast við um valdið.

Kreml

Politiska valdið í gamla Sovjetsamveldinum og nú í Russlandi hevur verið hjá teimum innan fyrri Kreml-múrarnar. Múrarnir eru ein- ar tólv metrar høgir, og teir elstu bygningarnir er eini fimmhundrað ára gamlir. Nógv for í smíður, tá Napole-on bardist um Moskva, men tað mesta er bygt upaftur.

Zararnir húsast her, og tað var haðani, at teir útinttu sitt ikki altíð so tespiliga eina-ræði. Kollveltingarvaldið hjá kommunistunum yvirtók bygningarnar, og sum vit standa og hyggja yvir hagar, renna onkrar av verðunum fram í huganum, sum hava verið tiknar her. T. d. kollek-tiviseringætlanirnar, út-ruddingar av mótsøufólki hjá Stalin, tvangsflýtingar av nógvum fólki og so at siga heilum fólkasløgum og inn-rásirnar í Ungarn, Tjekkoslo-vakia, Afghanistan og so við-ari.

Avgerðirnar vóruð kanska tiknar við tí fyrri eyga at styrkja um kommunistuna og at gera liviumstøðurnar hjá sovjetbúgvunum betri, men tað er ílt at siggja.

Býurin, sum vit eru í, er slit-in niður og røkjuskapur er -ja, ein býur í Russland! Her er nógv dalking, alt er illahildið, og vit fáa illa gingið fyrri fólki, sum biður bæði um eitt og annað. Byggivirksemið er stórt, og har hevði verið nóg mikið at tikist við hjá føroysk-um handverkarum í nógv ár fram í tíðina. Hvussu lønar-spurningurin hevði verið greiddur, tað er nakað ann-að!

Liviumstøðurnar versnaðar

Tanja greiðir opið og reið-liga frá. Hóast hon ikki er meiri enn 20 ára gomul, so hevur hon stórt innlit, men onkundi heldur hon fyrri, at hon kennir tað, sum at hon er í skúla, og at vit hava leiklutin hjá lærarunum.

Alt er broytt síðstu árin. Foreldrini koma sjáldan til Moskva, og tá hon tosar við tey um víðurskifti í býnum, so er tað ofta, at tey ikki kom-ast við. Nevnini á gøtum og plássum eru skift út, og virk-semi er burtur ella hevur broytt snið.

-Tá eg kom aftur úr Føroy-um, hövdu broytingarnar av álvara tikið ferð á seg. Frammanundan hövdu vit altíð fingið mat, hóast drúgv tíð fór til at standa í biðirøðum, men tá eg kom aftur, upplivdi eg at renna frá krumbúð til krumbúð og einki breyð fæa. Tá græt eg.

Tanja heldur ikki, at nýggja skipanin enn hevur gjørt tað meiri liviligt hjá van-liga fólkinum:

-Tað kennist, sum at fólk hugsa meiri um seg sjálvi og minni um næstan. Marknað-arbúskaparlíga skipanin er púra ótamd, og eg sakni sumt av eftirlitinum, sum var. Men vónandi verður tað betri. Bara fólkið ikki missir evnini at hugsa um hini. Pápi min varð yvirkoyrdur fyrri nøkrum árum síðani. Hann lá leingi á sjúkrahúsi, og tað var livigandi at siggja, hvussu nógva vitjan hann fekk frá arbeidssløgum og vinfól-kum. Fara hasi vírbini fyrri skjeytið, so missa vit meiri fyrri minni.

Marknaðurin

Vit fara aftur í undirgrund-arjarnbreytina, tí Tanja held-ur, at vit skulu keypa tinga-nest heim við á marknaðin-um. Fara hasi vírbini fyrri skjeytið, so missa vit meiri fyrri minni.

Meðan vit koyra, greiðir hon frá, at tað er heimavirki, sum verður selt har, og tá vit koma á plássid staðfesta vit, at har er ógvuliga stórt virk-

semi. Fyrríklæði við russisk-um motivum, hondutskorið talvólk, perlubond og oyra-ringar, serliga russaradukk-an og russarahúgvan og so við-ari.

Tey eru gramm at selja, og neyvan nakra staðni í heim-inum kennast marknaðar-kreftirnar meiri enn her. Tanja sær meiri vestur-lendsk út, enn vanligur russ- ar gera. Tað gera vit sjálvsagt eisini, og tí er tað stórt áhugi fyrri okkum. Alt verður gjørt fyrri at selja. Ein prisur verður sagdur, men vit finna skjótt út av, at hann er bara vegleiðandi, og so verður fragd funnin í at tingast aftur og fram.

Pylsuvoynurin

Vit noyðast at fara til hús. Dysturin verður skjótt, og aðrenn tað skulu útvarps-menninir senda frásøgn til tóbidasendingina á døg-urda. Tummas Hanus Dam frá Thomas Dam Ítrótti, sum klædnastuðlari landsliðnum, er við á ferðini. Arge-brøð-urnir fara beinleiðis á gis-tingarhúsið, meðan vit try stílla okkum við ein Steff Houlberg-pylsuvoyn á jarn-breytarstøðini við gistingar-húsið, og tað kemur væl við at fáa ein danskan hot dog.

Tað er ein maður frá Silke-borg, sum umboðar pylsu-voynarnar. Hann setti tann fyrsta upp í Moskva fyrri ein- um ári síðani, og nú eru teir áttati í tali. Tað er ein lítil

ábending um áhugan, sum vestureuropear hava fyrri Russlandi og Moskva.

Meðan vit standa og fáa okkum, steðga fólk á Russar hyggja at prisinum, men so rista teir við hövðinum. Ein vanligur arbeidsmáður vinn-ur millum try og fyra hundr- að krónur um mánaðin, og tá ber ikki til at keypa pylsur fyrri tólv krónur. So pylsu-voynarnir munnu fyrst og fremst vera roknaðir fyrri út-lendsk ferðafólk - í hvussu er í fyrstu atlogu.

Fótbólturin og Føroyar

Tá vit koma á gistingar-húsið, verður gjørt klárt at fara á stadion. Tanja er við okkum, og hon heldur lítið um hyrvoynin, sum hon og vit tryggir tóbdamenninir koyra.

Undir dystinum situr hon saman við føroysku gestun-um í VIP losjuni. Hverjum hon heldur við er einki at iv-ast í, og tá vit koma aftur á gistingarhúsið, tosar hon heim:

-Foreldrini hjá mær lata heilsa. Tey og nógvar av teirra vinum hava hugt í sjón-varpinum. Tey hildu, at Fø-oyar stóðu seg væl. Tað segði hann, sum tosaði í sjón-varpinum, eisini. Nógvi okk-ara býi vita um Føroyar, tí pápi sigur øllum frá, hvar eg havi verið. Og í kvöld hava Føroyar fingið góða rek-lamu. Kring alt Russland hava tey hugt at landslið-

um, so nú verða Føroyar uppaftur meira kendar.

Tað verður syrgt fyrri, at Tanja fær rúm fyrri náttina.

Morgunin eftir stendur hon og veittrar farvæl, tá vit fara í bussin. Tað er ikki frítt, at hon fellur tár, og vit í buss-inum eru heldur ikki heilt glaðir. Meðan hon hevur verið saman við okkum, hevur hon heilsað upp á spælarnar-ar, og at hon hevur vunnið okkum allar, er einki at liggja omana.

Foreldrini í Lamba

Nær kemur tú at vitja aftur í Føroyum, spyrja vit. Tanja er jarðbundin:

-Eg kundi hugsa mær at komið aftur til Føroya, men havi ikki ráð. Vit ferðast sjáldan uttanlands. Mamma hevur verið í Ungarn og Ru-menía í arbeidssirindum, men pápi hevur ongan tíð verið uttanlands. At eg havi verið í Føroyum, er ein stór-ur forrættur, sum eg ikki rokni við at uppliva aftur, sigur hann.

-Men eg havi framvegis samband við foreldrini, sum eg buði hjá í Lamba.

I 1993 vitjaðu Harriet og Eiler Lamhauge saman við báðum børnunum har yviri, og Tanja roknar við og vón- ar, at tey koma aftur í 1996.

Vit í bussinum halda, at tað er upplagt, at Føroyar og føroyingar halda tær um eitt so gott umboð í russiska hæv-ðsstaðnum. Hon skilir nógv føroyskt, hon kennir Føroy- ar, hon er góð við føroyingar, og hon er væl inni í russisk-um víðurskiftum. Hon er gull verd sum framtíðarumboð fyrri Føroyar í heimsins størsta landi.

Og so skiljast vit. Heilsa foreldrunum, og heilsa fam- iljuni hjá teimum, serliga teimum í Leirvík og á Skála, biður Tanja. Og heilsa øllum klassafeløgnum hjá mær við Gøtugögv, og so nevni hon nevnini Dagný, Anja, Vár, Sunrid, Solvå, Jona, Jana og eitt hini í flokkinum.

Hervíð er heilsan farin við-ari. At hon einki hevði ímóti at fáa brøv úr Føroyum, duldi hon heldur ikki!

Hygg her!

**Heilt bíligar
flogferðir
til Svøríkis**

Úr Føroyum 6.7.
Úr Svøríkis 15.7.

Áhugað biðast siga
frá skjótast til ber.

Frætti nærri á
tlf. 27114